

Jaarplan Stichting Sengerema 2014

*Opleiding – Training – Startkapitaal – Begeleiding –
Capaciteitsversterking – Duurzaamheid en Financiële zelfstandigheid*

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Locaties, partners en belangrijke aandachtspunten	4
3	Activiteiten	6
	3.1 Sengerema	6
	3.2 Meatu	7
	3.3 Rombo.....	8
4	Uitvoering	10
5	Tot slot.....	10
	Bijlage 1: Begroting 2014 (getotaliseerd over 3 locaties)	11
	Bijlage 2: Toelichting op de Begroting.....	12

1 Inleiding

Stichting Sengerema biedt sinds 2007 aan kansarme Tanzaniaanse jongeren de mogelijkheid om een eigen bedrijf te starten. Jongeren met voldoende ondernemerscapaciteiten krijgen zo een duurzame mogelijkheid om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken.

Jaarlijks biedt de stichting een groep jongeren een intensief opleidings- en trainingsprogramma aan, een startkapitaal en begeleiding, waardoor zij hun eigen bedrijf kunnen opstarten. Veel van deze jongeren (merendeels tussen de 18 en 27 jaar) hebben één of beide ouders verloren aan bijvoorbeeld hiv/aids. Zij zijn meestal verantwoordelijk voor het gezinsinkomen en moeten geld verdienen om hun jongere broertjes en zusjes behoorlijk te voeden en naar school te kunnen sturen. Het programma 'Jonge Ondernemers Tanzania' geeft ze de kans om te werken aan een betere toekomst.

Om de bovengenoemde vicieuze cirkel te doorbreken, heeft Stichting Sengerema op basis van ruime ervaring in Tanzania een zesjarig programma ontwikkeld met de volgende componenten:

- jaarlijks volgt een groep jongeren een intensief opleidings- en trainingsprogramma van tien maanden, dat tevens een selectietraject is:
  - o jongeren die zich kwalificeren (ca. 25-30 per jaar) kunnen een lening krijgen tegen gunstige voorwaarden om een eigen bedrijfje te starten en/of hun reeds bestaande bedrijfje te laten groeien;
  - o de familieleden, de garantieverstrekkers en ook de zogenaamde 'extended family' worden nauw betrokken bij de training en de voorwaarden van de lening;
  - o succesvolle ondernemers kunnen zich, afhankelijk van hun persoonlijke eigenschappen, verder ontwikkelen tot trainers en coaches voor andere jonge (kandidaat)ondernemers in Tanzania;
  - o alle jongeren die na het doorlopen van het programma hun bedrijfje starten, of uitbreiden, worden lid van een door hunzelf opgerichte vereniging (Tanzaniaanse rechtsvorm 'Community Based Organization', afgekort CBO).
- vanaf het derde jaar worden de 'future leaders' van de CBO voorbereid op (financiële) zelfstandigheid, zodat zij na zes jaar de verantwoordelijkheid voor de voortzetting van het programma volledig op zich kunnen nemen. Ook neemt de CBO vanaf het derde jaar geleidelijk taken over van het lokale management team:
  - o de CBO wordt ingericht (o.a structuur, administratief systeem en een cultuur van 'initiatief nemen' en 'samen sterk staan');
  - o de CBO-leiders:
    - volgen een opleidingsprogramma ter versterking van hun (project)managementvaardigheden;
    - worden getraind om het 'Revolving Fund' (het fonds waar de terugbetalingen van de leningen in terechtkomen) te beheren;
    - worden getraind om ook als CBO geld te verdienen, om de eigen kosten te dekken en om in de toekomst jaarlijks nieuwe ondernemers te kunnen voorzien van training en van startkapitaal.

Stichting Sengerema is overtuigd van de kracht van ondernemerschap, samenwerking, eigen initiatief en het nemen van verantwoordelijkheid. Zij heeft haar aanpak vastgelegd in het 'SF Model for Youth Entrepreneurship', waarbij SF staat voor 'Sengerema Foundation'.

Ter introductie verwijzen we ook graag naar een filmpje van circa 7 minuten op onze website, zie www.sengerema.nl.

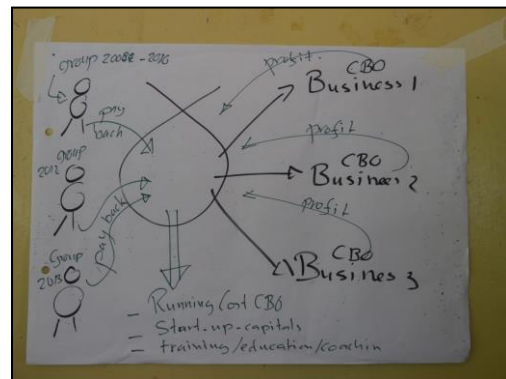
2 Locaties, partners en belangrijke aandachtspunten

Stichting Sengerema werkt inmiddels op drie verschillende locaties in Tanzania aan programma's voor jonge ondernemers. Ieder programma bevindt zich in een andere levensfase en wordt met verschillende partners uitgevoerd.

Sengerema - bevindt zich in de laatste fase: de fase van de overdracht

In Sengerema (onderdeel van Mwanza Region, district grenzend aan Lake Victoria, hoofdplaats ca. 50.000 inwoners) gaat het om de overdracht van het programma aan de CBO 'Sengerema Young Entrepreneurs' (SYE) en het realiseren van een zodanige inkomensstroom, zodat de duurzaamheid gewaarborgd is. Uiteraard worden de opleiding en begeleiding van de recent opgestarte ondernemers niet verwaarloosd, want deze zijn immers noodzakelijk voor duurzaamheid. In Sengerema ligt de nadruk in 2014 op:

- Het eerste jaar, waarin de CBO zelf verantwoordelijk is voor de opleiding van 10 nieuwe kandidaat-ondernemers;
- Het versterken van de basis van het programma, door de bedrijfjes van de individuele ondernemers beter te laten lopen, o.a. door het verbeteren van kennis en vaardigheden van de 'CBO circle coaches' en 'CBO business advisers';
- Trainingen op het gebied van het selecteren en beheren van investeringen, om ook als CBO geld te verdienen om de eigen kosten te dekken;
- Verdere ontwikkeling van de management- en projectmanagementvaardigheden van de CBO leaders;
- Het begeleiden en opstarten van de bedrijfjes van de 24 ondernemers die hun opleiding in 2013 hebben voltooid.

Meatu - bevindt zich in de implementatiefase, de fase waarin de eerste bedrijfjes gaan opstarten

Sinds eind 2012 werken wij in Meatu (Shinyanga Region, op 4,5 uur rijden ten Zuid-Oosten van Mwanza) samen met de Nederlandse stichting Investing in Children and their Societies (ICS). Ook in Meatu (in de plaats Mwanhuzi met ca. 20.000 inwoners) wordt het door ons ontwikkelde 'SF Model for Youth Entrepreneurship' toegepast, terwijl ICS verantwoordelijk is voor de fondsenwerving voor dit programma. ICS heeft een eigen kantoor in Meatu met een vaste staf. Naast de ICS-staf zijn ook een aantal ervaren trainers/coaches van de 'Sengerema Young Entrepreneurs' nauw betrokken bij de implementatie van het programma in Meatu. In december 2013 zijn de leningen goedgekeurd voor de eerste groep van 23 startende ondernemers. Daarnaast is er voor 8 jonge ondernemers, die al een mini-bedrijf hadden, groeikapitaal toegekend in de vorm van een lening.

De belangrijkste aandachtsgebieden voor Meatu in 2014 zijn:

- het begeleiden van de startende en groeiende bedrijven van de 31 ondernemers die hun opleiding in 2013 hebben voltooid;
- het opstarten en versterken van de CBO 'Meatu Young Entrepreneurs' (MYE);
- het evalueren van de individuele ervaringen van de nieuwe ondernemers in het eerste halfjaar van uitvoering en waar nodig adviseren/coachen;
- training lokale staf m.b.t. gebruik 'Loan Pay-back Administratie' en 'Monitoring en Reporting Tools';
- begeleiding en overdracht van kennis door ervaren teams van jonge ondernemers uit Sengerema, gedurende een aantal missies.

Rombo - bevindt zich in de opstartfase (start 2014)

Samen met BellHill Management Consultants uit Nederland en met de Lokale Overheid van Rombo District, starten we begin 2014 aan ons derde programma voor jonge ondernemers in Tanzania. Hiertoe heeft in december 2013 een korte verkenningsmissie plaatsgevonden en is er een 'Memorandum of Understanding' (MoU) getekend tussen Stichting Sengerema en Rombo District, vertegenwoordigd door de 'District Executive Director', de 'District Commissioner' en de 'Chairman of the District Council'.

Rombo District is onderdeel van de Kilimanjaro Region. Het programma wordt uitgevoerd in Tarakea (ca. 50.000 inwoners), gelegen aan de Noord-Oost kant van Mount Kilimanjaro, vlakbij de grens met Kenia. Tijdens een korte succesvolle missie in december 2013 zijn goede afspraken gemaakt tussen Stichting Sengerema (eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het programma), Rombo District (verantwoordelijk voor lokaal management) en BellHill Management Consultants (mede-verantwoordelijk voor de fundraising bij bedrijven en particulieren). In Rombo ligt het accent in 2014 op:

- uitvoering van het eerste jaarprogramma, waarbij het nieuwe lokale projectteam ingewerkt wordt;
- extra aandacht voor de selectie van de kandidaten, want een goede selectie van de kandidaten voor het eerste jaar is een belangrijke succesfactor voor de rest van het programma;
- inzet van ervaren teams uit Sengerema gedurende een aantal missies, t.b.v. de selectie voorafgaande aan de basistraining, co-trainerschap tijdens de 9-daagse workshop en de beoordeling van de 'practical assignments' en de 'concept business plannen';
- begeleiding bij de uitvoering van het eerste opleidingsprogramma van tien maanden;
- kennismaken met lokale ondernemers en bestuurders.

Ook in 2014 zullen we waar nodig onze goede samenwerking met Wilde Ganzen, Stichting Mama Zoeloe, Stichting Resto Van Harte en Stichting Level Foundation voortzetten.

Franka de Vilder van Sustainable Sparkle zal haar onderzoek naar de impact van ons programma op de ondernemers en de gemeenschap in Sengerema in 2014 afronden. De Stichting Sengerema overweegt om in 2014 de uitkomsten van haar onderzoek en de prachtige verhalen die daarbij zijn opgetekend in een boekje of e-book uit te geven.

3 Activiteiten

Zoals reeds gesteld, bevindt ieder programma zich in een andere levensfase en wordt met andere partners uitgevoerd. Dit heeft ook gevolgen voor de verantwoordelijkheid voor de fondsenwerving.

Hieronder wordt per locatie aangegeven wat de activiteiten voor 2014 zijn.

3.1 Sengerema

Het opstarten van de Groep 2013 (project 'Jonge Ondernemers Tanzania V')

Begin 2014 zullen de 24 kandidaten die eind 2013 met succes hun opleiding hebben afgerond, starten met hun eigen bedrijf. Voor een aantal van hen zijn we nog op zoek naar startkapitaal.

Het zelfstandig opstarten van een nieuwe groep van 5 ondernemers

De CBO verzorgt in 2014 geheel zelfstandig een opleidingstraject van elf maanden voor ca. tien kandidaat-ondernemers (negen maanden stage + twee maanden praktische opdracht/draaien mini-bedrijfje). Tijdens die periode worden de kandidaten regelmatig getest op het behalen van de leerdoelstellingen. De kandidaten stellen een ondernemingsplan op en naar verwachting worden er aan het eind van het jaar een vijftal leningen verstrekt voor startkapitaal. Maandelijks is er overleg per skype met de

CBO 'Sengerema Young Entrepreneurs' (met name met bestuur en 'education committee').

Overdracht van het programma

Om de overdracht goed te laten verlopen, zal in 2014 twee keer, in mei en in september, een workshop van een week in Sengerema worden verzorgd gericht op verdere capaciteitsversterking. De workshops capaciteitsversterking zijn met name gericht op:

- het versterken van de basis van het programma, door de bedrijven van de individuele ondernemers beter te laten lopen;
- verbetering van kennis en vaardigheden van de 'CBO circle coaches' en 'CBO business advisers';
- trainingen op het gebied van het selecteren en beheren van investeringen, om ook als CBO geld te verdienen om de eigen kosten te dekken;
- verdere ontwikkeling van de projectmanagementvaardigheden van de 'CBO leaders'.

De workshops zijn toegankelijk voor alle ondernemers die mee willen doen én die voldoen aan de terugbetalingseis ten aanzien van de verstrekte leningen. Het verwachte aantal deelnemers is 24-28.

Medio 2015 volgt dan de laatste workshop in Sengerema en de definitieve overdracht van ons programma aan de CBO 'Sengerema Young Entrepreneurs'.

3.2 Meatu

De implementatiefase in Meatu wordt intensief ondersteund door regelmatig bezoek van teams uit Sengerema. Daarnaast zullen twee bestuursleden van Stichting Sengerema in het voorjaar en het

najaar, op basis van de bevindingen van de teams uit Sengerema, trainingen verzorgen voor:

- de individuele ondernemers; gericht op verbetering uitvoering van het eigen bedrijf;
- het lokale managementteam; gericht op de begeleiding van de nog op te richten CBO.

Hiervoor worden drie teams samengesteld van ervaren adviseurs/coaches uit Sengerema (allemaal lid van de 'Sengerema Young Entrepreneurs') en elk team maakt in 2014 twee missies naar Meatu om het project aldaar te ondersteunen.

De taakverdeling tussen de teams is als volgt:

Teams gericht op de individuele ondernemer

- Team 1: beoordeling van de boekhouding van iedere ondernemer en zo nodig advisering/coaching van de individuele ondernemer om hem/haar te helpen de eigen administratie beter te voeren;
- Team 2: beoordeling van de prestaties van de bedrijfjes o.b.v. bedrijfsbezoeken en o.b.v. informatie, die het door ons ontwikkelde 'monitoring tool' levert en zo nodig advisering/coaching van de individuele ondernemer op gebied van bedrijfsvoering;

Team gericht op het lokale management team

- Team 3: beoordeling van de leningenadministratie, het monitoringsysteem en de incassomaatregelen en zo nodig advisering/coaching. Hierbij wordt ook de invoering van de door Stichting Sengerema ontwikkelde hulpmiddelen beoordeeld. Dit betreft de volgende 'tools':
  - o 'checklist' voor bedrijfsbezoeken;
  - o administratie van de leningen;
  - o 'monitoring' bedrijfsprestaties;
  - o controle opstart bedrijven;
  - o vast weekprogramma voor de 'Office Manager';
  - o standaard-overeenkomst voor leningen;
  - o standaardbrieven voor het incasso-proces;
  - o persoonlijke 'file' voor iedere ondernemer.

Voor elke missie is er steeds een 'briefing' via Skype met Stichting Sengerema in Nederland. Na afloop maakt een team een verslag en is er ook steeds een 'de-briefing' via Skype.

Onze ervaring is dat leden van deze teams, door inzet in een ander programma voor jonge ondernemers, een enorme persoonlijke ontwikkeling maken qua kennis en ervaring op het gebied van trainings- en coachingsvaardigheden.

De uitvoering van het project in Meatu, wordt geheel gedekt door bijdragen van ICS.

3.3 Rombo

In Rombo starten we met de promotie van het nieuwe programma en het selecteren van de eerste groep van 50 kandidaat-ondernemers/jonge ondernemers met groeiplannen. Een goede selectie is van groot belang voor het succes van het programma. Voor de eerste groep, die de toon zal zetten, is dat zelfs nog belangrijker. De selectie richt zich enerzijds op (potentiële) ondernemersvaardigheden en -eigenschappen en anderzijds op de wil en capaciteit om zich in de toekomst ook voor de CBO 'Rombo Young Entrepreneurs' en de mede-ondernemers in te zetten.

Ook streven we naar een goede balans tussen starters (ca. 2/3 van de deelnemers) en jong volwassenen die al een paar jaar bezig zijn met een klein eigen bedrijf en dat willen laten groeien (ca. 1/3 van de deelnemers).

Iedereen die zich aanmeldt (maximaal 100 kandidaten tussen de 18 en 30 jaar) moet persoonlijk worden aanbevolen door de Ward Executive Officer van de wijk waarin hij/zij woont. Een team van drie ambtenaren van het Rombo District brengt dit aantal op basis van interviews terug naar 75 personen. Vervolgens brengt een team van ervaren jonge ondernemers uit Sengerema, in overleg met Rombo District, het aantal terug tot 50 kandidaten. Die starten aansluitend met de basistraining van 5 maanden.

Drie ambtenaren van Rombo District vormen het lokale management team. Dit team wordt bijgestaan door een team van Stichting Sengerema/Sengerema Young Entrepreneurs. De ondersteuning richt zich o.a. op het operationeel krijgen van het lokaal management en het bekend maken met het programma in de praktijk.

Samen met BellHill Management Consultants willen wij in Rombo de mogelijkheden van het samenwerken met lokale bedrijven onderzoeken. Kandidaten kunnen daar bijvoorbeeld een stage lopen en zo mogelijk zal er ook op andere wijze worden samengewerkt. Zo kan een startende ondernemer een toeleverancier worden van een lokaal bedrijf of bijvoorbeeld een distributeur van lokale producten. Daarnaast willen we ook samenwerken met lokale opleidingsinstituten om de vaktechnische kennis en vaardigheden van onze ondernemers verder te verbeteren. Ook willen we ons programma onder de aandacht brengen bij lokale scholen, zodat we jong talent nog beter kunnen 'aanboren'.

Het eerste jaar van het programma in Rombo bestaat uit de gebruikelijke fasen:

Basisopleiding (april t/m augustus 2014)

De basisopleiding voor 50 kandidaten bestaat uit Engelse les (met name luister- en spreekvaardigheden), computervaardigheden (met name Word, Excel en het gebruik van internet), 'Basic Business Knowledge' (rekenvaardigheden, basisbegrippen bedrijfsfinanciën en het ontwikkelen van een eigen bedrijfsidee) en Aflateen (zie www.aflatoun.org).

Het Aflateen programma inspireert de jongeren zichzelf sociaal en economisch te ontwikkelen en hun toekomst in eigen handen te nemen, opdat ze in staat zijn doelbewuste veranderingen te realiseren in hun eigen leven, maar ook in hun directe omgeving. Hiertoe leren zij essentiële sociale en economische vaardigheden, waar ze de rest van hun leven baat bij hebben.

Workshop (september 2014)

De 9-daagse workshop 'Hoe start ik een eigen onderneming' vindt in september plaats. Hiervoor zullen ca. 36 jongeren van de 50 deelnemers aan de basisopleiding worden geselecteerd. De geselecteerden worden verdeeld in groepen en begeleid door Tanzaniaanse mentoren en 2-3 Nederlandse vrijwilligers. Ook wordt er een business game gespeeld. Ervaring heeft geleerd, dat er

hierdoor in korte tijd veel bedrijfsvaardigheden worden opgedaan. Zo krijgen kandidaten snel begrip van zaken als inkoop, verkoop en concurrentie. Ook leren zij om financiële berekeningen te maken en om presentaties te geven. De workshopcoördinatie, het geven van de training en de begeleiding van de lokale co-trainers zijn in handen van twee bestuursleden van de Stichting Sengerema. Tijdens de workshops zal iedere deelnemer zijn/haar eigen business idee verder uitbouwen en leren om dat te presenteren in een zogenaamde 'elevator pitch'.

Praktijkopdracht en stage (medio september 2014 t/m december)

Na afloop van de 9-daagse workshop start een deel van de kandidaten in Rombo met een door hen zelf geformuleerde praktijkopdracht, namelijk het draaien van een minibedrijfje gedurende twee maanden. Hiertoe wordt een lening verstrekt van ca. € 80,- per persoon. Tijdens de uitvoering wordt veel ervaring opgedaan met geld verdienen, het terugbetalen van de lening, het administreren en het tevreden stellen van de klanten. Tevens ontwikkelen de jongeren inzicht in kostprijs, type klanten en vraag naar producten en diensten.

Vervolgens doen de jongeren een stage van een maand bij een bedrijf, om zoveel mogelijk kennis te verkrijgen en ervaring op te doen met de activiteiten van de bedrijfseigenaar: inkopen, transport regelen, verkopen, margeberekening, administratie, personeel aansturen en inspelen op de vraag van de klanten, etc. Op basis van de opgedane kennis en ervaring, maken de kandidaten hun business idee concreter en werken dit verder uit in een kort business plan.

Voor de deelnemers die al een klein eigen bedrijf hebben, is er een apart programma gedurende deze periode (o.a. boekhouden en inzicht in bedrijfscijfers). Zij ontwikkelen een investeringsplan in plaats van een business plan.

In 2015 volgt dan de Finale Selectie en de toekenning van de leningen (februari – maart 2015)

In februari of maart 2015 gaan twee bestuursleden naar Rombo om het 'Loan Approval Committee' bij te staan bij het evalueren van de businessplannen/investeringsplannen en het selecteren van ca. 26 jongeren die in aanmerking komen voor een starterslening of groeilening en een begeleidingstraject.

Tijdens de 'loan approval fase' wordt ook de omvang van het benodigde startkapitaal/groeikapitaal vastgesteld en toegezegd.

Vervolgens zullen de jonge ondernemers in het tweede kwartaal van 2015 hun eigen bedrijf starten, dan wel een extra investering doen in hun eigen bedrijf. Het lokale programmamanagement begeleidt hen hierbij. Na de start wordt elke jonge ondernemer gedurende een paar jaar gecoacht en gemonitord.

4 Uitvoering

Op alle drie locaties ligt de coördinatie van de uitvoering in handen van het bestuur van de Stichting Sengerema en wordt samengewerkt met het team van adviseurs/trainers van de Sengerema Young Entrepreneurs (SYE) en met lokale ondernemers.

In Sengerema is het bestuur van SYE verantwoordelijk voor het lokale programmamanagement. Daar werken we waar mogelijk ook samen met de Stichting MamaZoeloe en met de Level Foundation.

In Meatu is de 'area manager' van ICS eindverantwoordelijk. Hij wordt bijgestaan door een projectmanager (2 dagen per week) en een 'office manager' ('full time' op het project). Inhoudelijk is Stichting Sengerema verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Hierbij wordt veel gedaan door 'Sengerema Young Entrepreneurs'. Voor dit programma is ICS verantwoordelijk voor de fondsenwerving.

In Rombo vormen drie ambtenaren van het Rombo District het lokale programma managementteam

en werken we nauw samen met BellHill Management Consultants, dat mede verantwoordelijk is voor de fondsenwerving. Ook hier is Stichting Sengerema verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma, en wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van ons ervaren team van 'Sengerema Young Entrepreneurs'.

Verder werkt Stichting Sengerema nauw samen met een klein en hecht team van vrijwilligers, zowel voor de uitvoering van werkzaamheden in Nederland, als voor werkzaamheden in Tanzania.

5 Tot slot

Om het nieuwe programma voor jonge ondernemers in Rombo te kunnen starten en om het programma in Sengerema zelfstandig te kunnen laten voortbestaan, hopen wij (ook deze keer) op uw financiële steun. Uw hulp is immers onmisbaar, bij het verwezenlijken van onze missie.

Bijlage 1: Begroting 2014 (getotaliseerd over 3 locaties)

ACTIVITEITEN EN INVESTERINGEN	€
Operationele Kosten	
Bijdrage aan lokale salarissen	2.000
Huur kantoorruimte en kantoorkosten	3.600
Computers, printer, tafels en stoelen	2.500
Opleidingskosten	
Promotie, selectie en basisopleiding	7.500
9-daagse workshop	17.385
Praktijkopdrachten en stages	14.600
Terugbetalingen van leningen praktijkopdrachten	-5.800
Ontwikkeling business plannen en investeringsplannen	3.000
Beoordeling business plannen en investeringsplannen	8.875
Startkapitaal en Groeikapitaal	78.000
Capaciteitsontwikkeling van Programma-managers / 'CBO Leaders'	21.290
Begeleiding na de start of investering	12.470
Waarborgen duurzaamheid en Programma-overdracht	15.540
Overige kosten	
Office Manager Stichting Sengerema (in Tanzania)	900
Juridische ondersteuning (in Tanzania)	750
Accountant (in Nederland) en Licentie financieel pakket	4.000
Promotie en Communicatie	2.800
Evaluatie	1.700
Fondsenwerving	3.500
Vliegtickets	10.000
Verblijfskosten vrijwilligers (in Tanzania)	1.500
Onvoorzien	1.750
Bijdrage ontwikkelingskosten 'SF Model for Youth Entrepreneurship'	<u>5.000</u>
TOTAAL	<u>€ 212.860</u>

Bijlage 2: Toelichting op de Begroting

Operationele kosten (Rombo en Sengerema) en Investering (Rombo)

De Sengerema Young Entrepreneurs (SYE) verenigt alle ondernemers die binnen het programma hun eigen bedrijf zijn gestart. Onder leiding van het SYE-bestuur verzorgen leden van de SYE het programma voor het opstarten van nieuwe ondernemers en het monitoren van gestarte ondernemers. Tevens is de SYE de gesprekspartner voor de lokale overheid.

In Rombo ligt het lokale management gedurende de eerste jaren in handen van Rombo District. Vanaf het derde jaar wordt het lokale management van het programma geleidelijk overgedragen aan de Rombo Young Entrepreneurs.

Voor Meatu worden de operationele kosten door ICS betaald.

De kosten in dit onderdeel van het programma betreffen bijdragen in de salariskosten van het programmamanagement in Sengerema, huur van kantoorruimte in Sengerema voor de CBO en in Rombo voor het programmamanagement, telefoon en internet. In Rombo werken we met een team van drie ambtenaren, die volledig betaald worden door Rombo District. Daar betaalt de Stichting Sengerema gedurende 3 jaren de kantoorkosten, de andere 3 jaren komen die voor rekening van Rombo District. Tevens investeren we in computers, een printer, tafels en stoelen.

Promotie, Selectie en Basisopleiding (Rombo en Sengerema)

De basisopleiding voor de kandidaten bestaat uit Engelse les (met name luister- en spreekvaardigheden), computervaardigheden (met name Word, Excel en het gebruik van Internet), "Basic Business Knowledge" (rekenvaardigheden, basisbegrippen bedrijfsfinanciën en het ontwikkelen van een eigen bedrijfsidee) en Aflateen (zie www.aflatoun.org). Het Aflateen-programma inspireert de jongeren zichzelf sociaal en economisch te ontwikkelen en hun toekomst in eigen handen te nemen, opdat ze in staat zijn doelbewuste veranderingen te realiseren in hun eigen leven, maar ook in hun directe omgeving. Hiertoe leren zij essentiële sociale en economische vaardigheden, waar ze de rest van hun leven baat bij hebben.

Deze basisopleiding dient als voorbereiding op de 9-daagse workshop. De lessen worden gegeven door lokale trainers.

In Meatu wordt in 2014 nog geen tweede opleidingsprogramma georganiseerd.

In Rombo betreffen de kosten in deze fase promotie, selectie onder leiding van SYE (reis- en verblijfskosten voor het team uit Sengerema), het inhuren van leerkrachten, lesmateriaal en de huur van klas- en computerlokalen.

In Sengerema gaat het om de kosten van een korte basisopleiding ter voorbereiding van het opleidingstraject van 11 maanden, dat SYE geheel zelfstandig zal verzorgen.

Workshop – ‘Hoe start ik een eigen onderneming’ (Rombo)

Voor de 9-daagse workshop zullen 36 jongeren van de 50 deelnemers aan de basisopleiding worden geselecteerd. Deze selectie gebeurt lokaal door de vereniging van jonge ondernemers (de SYE). De geselecteerden worden verdeeld in groepen en begeleid door Tanzaniaanse mentoren en Nederlandse vrijwilligers. De workshopcoördinatie, het geven van de training en begeleiding van de lokale trainers is in handen van 2 bestuursleden van de Stichting Sengerema.

Tijdens de workshop krijgen de deelnemers (o.a. door gastcolleges, business games, individuele- en groepsopdrachten) inzicht in onder meer inkoop, verkoop, omzet, vaste kosten, variabele kosten, prijzen, verplichtingen, concurrentie, koopmotieven, promotie, mondeling presenteren en financiële berekeningen. Iedere deelnemer zal zijn/haar eigen business-idee verder uitbouwen en leren om dat te presenteren in een zogenaamde ‘elevator pitch’.

De kosten in deze fase betreffen vergoeding + reis- en verblijfskosten voor het team uit Sengerema, dagvergoeding trainers (in Tanzania), lesmateriaal, huur lesruimte, maaltijden voor de kandidaten en een bijdrage in de verblijfskosten van de vrijwilligers.

Praktijkopdrachten en Stages (Rombo en Sengerema)

Na afloop van de 9-daagse workshop start een deel van de kandidaten in Rombo met een door hen zelf geformuleerde praktijkopdracht, namelijk het draaien van een minibedrijfje gedurende twee maanden. Hiertoe wordt een lening verstrekt van ca. € 100,- per persoon. Tijdens de uitvoering wordt veel ervaring opgedaan met geld verdienen, het terugbetalen van de lening, het administreren en het tevreden stellen van de klanten en ontwikkelen de jongeren inzicht in kostprijs, type klanten en vraag naar producten en diensten.

Vervolgens doen de jongeren een stage van een maand bij een bedrijf, om zoveel mogelijk kennis te verkrijgen en ervaring op te doen met de activiteiten van de bedrijfseigenaar: inkopen, transport regelen, verkopen, margeberekening, administratie, personeel aansturen, en inspelen op de vraag van de klanten, etc.

Voor de deelnemers die al een klein eigen bedrijf hebben, is er een apart programma gedurende deze periode (o.a. boekhouden en inzicht in bedrijfscijfers).

In Sengerema verzorgt de SYE in 2014 geheel zelfstandig een opleidingstraject van 11 maanden voor ca. 10 kandidaat-ondernemers (9 maanden stage + 2 maanden praktische opdracht/draaien mini-bedrijfje). Tijdens die periode worden de kandidaten regelmatig getest op het behalen van de leerdoelstellingen. De kandidaten stellen een ondernemingsplan op en naar verwachting worden er aan het eind van het jaar vijf leningen verstrekt voor startkapitaal.

De kosten in deze fase betreffen kosten praktijkopdrachten, vergoeding aan stagebedrijven, lunches en lesmateriaal.

Ontwikkeling business plannen en investeringsplannen (Rombo)

Op basis van de opgedane kennis en ervaring tijdens de praktijkopdrachten en stages, maken de kandidaten hun business idee concreter en werken dit verder uit in een kort business plan.

De kandidaten met een eigen klein bedrijf ontwikkelen een plan om hun bedrijf te laten groeien.

Ook in Sengerema worden er business plannen ontwikkeld, maar dat gebeurt geheel onder begeleiding van de CBO.

De kosten in deze fase betreffen een vergoeding voor de bedrijfsadviseurs.

Beoordeling business plannen en investeringsplannen (Rombo en Sengerema)

In februari of maart 2015 gaan twee bestuursleden naar Rombo om het 'Loan Approval Committee' bij te staan bij het evalueren van de businessplannen/investeringsplannen en het selecteren van ca. 26 jongeren die in aanmerking komen voor een starterslening of groeilening en een begeleidingstraject. Tijdens de 'loan approval fase' wordt ook de omvang van het benodigde startkapitaal/groeikapitaal vastgesteld en toegezegd.

In Sengerema wordt ook dit onderdeel van het programma geheel zelfstandig door de CBO SYE uitgevoerd. SYE beoordeelt zelf de business plannen en bepaald zelf de omvang van het benodigde startkapitaal.

De kosten in deze fase betreffen vergoeding + reis- en verblijfskosten voor het team uit Sengerema, dagvergoeding trainers/consultants (in Tanzania), maaltijden voor de kandidaten en een bijdrage in de verblijfskosten van de vrijwilligers.

Startkapitaal (Rombo en Sengerema) + Groeikapitaal (Rombo)

De geselecteerde jongeren in Rombo en in Sengerema krijgen een startkapitaal waarmee zij hun eigen bedrijf kunnen starten, dan wel een lening om in het eigen bedrijf een extra investering te kunnen doen. Het lokale programmamanagement begeleidt de jongeren bij het opstarten. Na de start wordt elke jonge ondernemer gedurende een paar jaar gecoacht en gemonitord.

In Sengerema gaat het om jongeren die met succes hun opleiding in 2013 hebben afgerond en om jongeren die dat in 2014 zullen doen. In Rombo betreft het de jongeren die eind 2014 hun opleiding succesvol hebben afgerond.

De kostenposten:

- *de leningen voor ca. 26 jonge ondernemers in Rombo, te besteden aan het opknappen en één jaar huren van een bedrijfsruimte (alleen voor wat betreft de starters) en inrichting, machines, gereedschap en werkkapitaal;*
- *in Sengerema gaat het om leningen voor 18 van de 24 ondernemers die in de eerste helft van 2014 met hun bedrijf zullen starten. Voor 6 van deze 24 ondernemers zijn deze opstartkosten reeds betaald (begroting 2013);*
- *tevens geeft Stichting Sengerema een bijdrage aan het startkapitaal van de ca. 5 ondernemers die eind 2014 in Sengerema zullen starten.*

Capaciteitsontwikkeling van Programma-managers en (toekomstige) 'CBO-leaders' (Meatu) en Begeleiding na de start of investering (Meatu)

Ter ondersteuning van het programma in Meatu worden er drie teams samengesteld van ervaren adviseurs/coaches uit Sengerema (allemaal lid van de Sengerema Young Entrepreneurs). Elk team maakt in 2014 twee missies naar Meatu. Het eerste team is gericht op een betere boekhouding van iedere individuele ondernemer. Het tweede team helpt om de individuele bedrijfjes winstgevender te maken, terwijl het derde team zich richt op de versterking van het Revolving Fund.

Alle activiteiten van deze teams worden gecoördineerd door de Stichting Sengerema, die in 2014 twee missies naar Meatu maakt (mei en september 2014).

De kosten van deze activiteiten betreffen vergoeding + reis- en verblijfskosten voor het team uit Sengerema, dagvergoeding trainers/consultants en lesmateriaal. De kosten zijn gesplitst in kosten voor organisatieversterking (Capaciteitsontwikkeling van Programma-managers en 'CBO-leaders', o.a. door inzet van het derde SYE-team) en kosten voor de begeleiding van de nieuwe ondernemers en de ondernemers die willen groeien (Begeleiding na de start of investering, o.a. door inzet van het eerste en tweede SYE-team).

Waarborgen duurzaamheid en Programma-overdracht (Sengerema)

Om de Sengerema Young Entrepreneurs verder voor te bereiden op zelfstandigheid zullen er in mei en september 2014 workshops worden verzorgd, gericht op:

- het versterken van de basis van het programma, door de bedrijven van de individuele ondernemers beter te laten lopen;
- verbetering van kennis en vaardigheden van de 'CBO circle coaches' en 'CBO business advisers';
- trainingen op het gebied van het selecteren en beheren van investeringen, om ook als CBO geld te verdienen om de eigen kosten te dekken;
- verdere ontwikkeling van de projectmanagementvaardigheden van de 'CBO leaders'.

De kosten van deze activiteiten betreffen dagvergoeding trainers/consultants, lesmateriaal, huur lesruimte, maaltijden en een bijdrage in de verblijfskosten van de vrijwilligers.

Overige Kosten

Naast de noodzakelijke kosten voor boekhouding, jaarverslag, rapportage en vliegtickets, vallen onder 'overige kosten' de kosten voor ondersteunende activiteiten en de kosten van een externe evaluatie. Ook wordt geïnvesteerd in promotie om het werk van de stichting meer bekendheid te geven en meer inkomsten te genereren en is er een beperkt budget voor fondsenwerving.

De overheadkosten betreffen het onderhoud van de website, kosten van fondsenwerving, bijdrage in de verblijfskosten van vrijwilligers die meegaan naar Tanzania, licentie financiële software, juridische ondersteuning in Tanzania, accountantskosten, vergoeding voor de office manager in Tanzania, promotiekosten, de kosten van een externe evaluatie en vliegtickets. Ook is een post onvoorzien opgenomen.

Bijdrage ontwikkelingskosten 'SF Model for Youth Entrepreneurship' (Rombo)

Stichting Sengerema wil een reserve opbouwen om daarmee in de toekomst nieuwe programma's voor jonge ondernemers te kunnen ontwikkelen. Hiertoe is besloten om voor elk nieuw programma jaarlijks een vast bedrag in de begroting op te nemen, om hiermee deze reserve op te bouwen.